

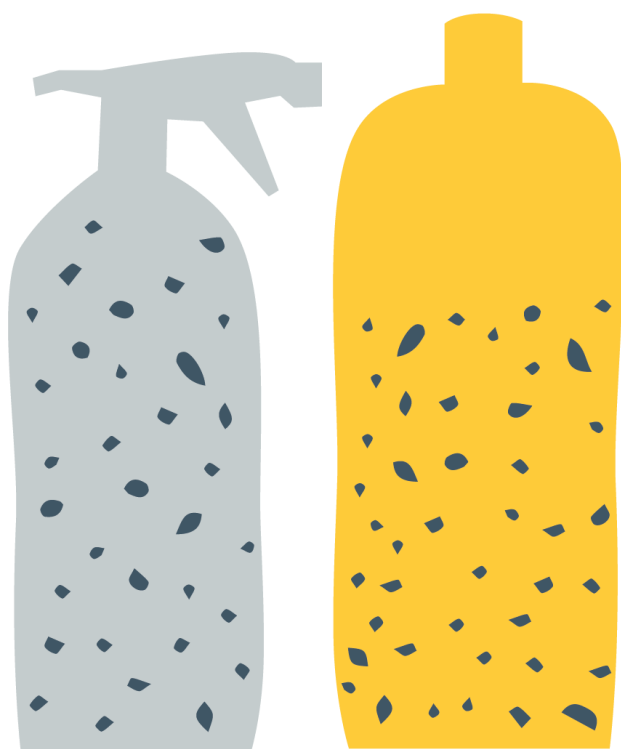
Miljöförvaltningen

HELSINGBORG

Så här fyller du i en *förenklad* kemikalieförteckning

Handledning för förenklad kemikalieförteckning

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Ändrat av
20211102	1	Handledning förenklad kemikalieförteckning	Helena Carnerup

Innehåll

Varför ska jag ha en kemikalieförteckning?	3
Vilka ska göra en kemikalieförteckning?	3
Vilka kemikalier ska finnas med?	3
Gör en kemikalieförteckning – steg för steg	4
Steg 1	4
Steg 2	4
Steg 3	5
Steg 4	5
Miljö kvalitetsmålet – Giftfri miljö	6
Utfasningsämnen	6
Prioriterade riskminskningsämnen	6
Kemikalieinspektionens PRIO-guide	6
Klassificering – och märkningsregistret	6
Bilaga 1 – Exempel på kemikalieförteckning	7
Bilaga 2 – Utfasningsämnen.....	8
Bilaga 3 – Prioriterade riskminskningsämnen.....	9

Varför ska jag ha en kemikalieförteckning?

Hänsynsreglerna i miljöbalken ställer krav på att du som verksamhetsutövare ska ha kunskap om de kemikalier som du hanterar, samt att du ska byta ut farliga kemikalier till mindre farliga kemikalier där det är möjligt. Det kallas för produktvalsprincipen. Genom att fylla i en kemikalieförteckning får du kunskap om de kemikalier du använder i din verksamhet. Du får även en överblick över hur farliga de är och hur de påverkar människors hälsa och miljön.

Vilka ska göra en kemikalieförteckning?

I förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll finns krav på att anmälningspliktiga- och tillståndspliktiga verksamheter ska göra en kemikalieförteckning. Även mindre verksamheter kan behöva göra en kemikalieförteckning för att visa att de uppfyller hänsynsreglerna i miljöbalken.

För att underlätta arbetet med kemikalier är det bra att utse en miljöansvarig i verksamheten. För anmälningspliktiga verksamheter är det ett lagkrav att en miljöansvarig ska finnas. Inom verksamheter med en gemensam administration för flera mindre enheter (till exempel kommunens skolor och förskolor eller en större kedja) kan en miljöansvarig hjälpa till ute på de enskilda enheterna.

Vilka kemikalier ska finnas med?

I kemikalieförteckningen ska alla märkningspliktiga kemikalier finnas med, det vill säga kemikalier som är klassificerade som farliga eller som innehåller farliga ämnen över en viss halt. Börja med att göra en förteckning över de produkter som är märkta med faropiktogrammen nedan. När du gjort det kan du fortsätta med produkter med andra faropiktogram.

Tänk på att det inte bara är de kemikalier som används i produktionen som ska vara med i kemikalieförteckningen utan även underhållskemikalier och laboratoriekemikalier.

Gör en kemikalieförteckning – steg för steg

Börja med att ladda ner blanketten ”Mall för enkel kemikalieförteckning” som finns på helsingborg.se. Har du frågor om detta eller vill ha mer vägledning är du välkommen att kontakta oss.

Det finns säkerhetsdatablad för märkningspliktiga kemikalier. Utgå från dessa när du gör din kemikalieförteckning. Säkerhetsdatabladet får du som yrkesmässig användare första gången du köper en produkt. Börja med att kontrollera med din leverantör att du har den senaste versionen av säkerhetsdatabladet för produkten.

Steg 1

Produkt/råvara			
Namn	Användningsområde	Leverantör / tillverkare	Årsförbrukning (kg)

- Skriv namn på produkt och leverantör. Det är valfritt att ta med leverantör.
- Skriv vad produkten används till samt hur stor årsförbrukningen är. Om det inte är möjligt att ange årsförbrukning kan du istället skriva innestående mängd, det vill säga hur mycket du har i lagret. Då ska det tydligt framgå att det är detta du avser och inte årsförbrukning.

Steg 2

Produktens klassificering* enligt CLP	Produktens faroangivelser i ord

- Skriv in klassificeringen av produkten enligt CLP*. Du hittar uppgifterna i avsnitt 2 i säkerhetsdatabladet.
 - I kolumnen ”Produktens klassificering enligt CLP” skriver du in faroangivelsen (exempelvis *H351*)
 - I kolumnen ”Produktens faroangivelser i ord” skriver du in vad koden betyder (exempelvis *Misstänks kunna orsaka cancer*)

*Förordning (EG nr 1272/2008) om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar

Steg 3

Gifrfri miljö - Prio-databasen**		
Innehåller produkten något utfasningsämne?	Innehåller produkten något prioriterat riskminskningsämne?	Namn på ev utfasningsämne eller prioriterat riskminskningsämne

Ta reda på om produkten innehåller något utfasningsämne eller prioriterat riskminskningsämne (läs mer om dessa på nästa sida). De ingående farliga ämnena i produkten hittar du i säkerhetsdatabladet, under avsnitt 3.

- Jämför faroangivelserna för ämnena med de faroangivelser (gulmarkerade) som finns i tabellerna i bilaga 2 och 3 till denna handledning.
- Om någon faroangivelse finns i bilaga 2 så är ämnet ett utfasningsämne. För in detta i tabellen.
- Om någon faroangivelse finns i bilaga 3 så är ämnet ett prioriterat riskminskningsämne. För in detta i tabellen.

Steg 4

Finns handlingsplan för utfasning eller riskminskning?

Om någon produkt innehåller utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen bör du ange hur du planerar att ersätta produkten, förändra produktionsprocessen eller på annat sätt minska risken för att ämnet kommer ut i miljön.

Gör en handlingsplan för hur ni ska:

1. Sluta använda de produkter som innehåller utfasningsämnen.
2. Sluta använda eller minska riskerna med de produkter som innehåller prioriterade riskminskningsämnen.

Miljökvalitetsmålet – Giftfri miljö

Miljökvalitetsmålet ”giftfri miljö” är ett av Sveriges 16 miljökvalitetsmål som är beslutade av riksdagen. I miljökvalitetsmålet har ämnesgrupper med farliga egenskaper identifierats och delats in i två prioriteringsnivåer, *utfasningsämnen* och *prioriterade riskminskningsämnen*. Vilken grupp ett ämne hör till beror på dess egenskaper. Olika åtgärder behöver vidtas beroende på vilken grupp ett ämne tillhör.

Utfasningsämnen

Utfasningsämnen är särskilt farliga ämnen som inte ska användas eller släppas ut i miljön. Enligt Sveriges nationella miljömål ska all användning av dessa upphöra. Hanterar ni ett utfasningsämne i företaget ska ni byta ut ämnet till ett mindre farligt ämne eller skapa en plan för hur ni ska byta ut ämnet. I bilaga 2 finns en lista över ämnenas egenskaper.

Prioriterade riskminskningsämnen

Prioriterade riskminskningsämnen är inte lika farliga som utfasningsämnen, men har egenskaper som gör att de ska bytas ut så långt det är möjligt. Hanterar ni prioriterade riskminskningsämnen ska ni utreda om de går att byta mot mindre farliga alternativ. Finns det inga alternativ så ska åtgärder vidtas för att få en säker hantering utan risk för att de hamnar i miljön. I bilaga 3 finns en lista över ämnenas egenskaper.

Kemikalieinspektionens PRIO-guide

För att ta reda på om ett ämne är ett utfasningsämne eller prioriterat riskminskningsämne kan du även söka i *Prioriteringsguiden – PRIO*, på kemikalieinspektionens webbplats, kemi.se. Observera att PRIO är en exempeldatabas och att inte alla ämnen finns med. Kriterierna som nämns i tabellerna i bilaga 1 och 2 finns beskrivna i Prioriteringsguiden.

Klassificering – och märkningsregistret

Om du är osäker på hur ett ämne klassificeras kan du leta i databasen [Klassificerings – och märkningsregistret](http://kemi.se) på kemikalieinspektionens webbplats, kemi.se. För vissa ämnen finns bindande klassificering som gäller för hela Europa. För andra ämnen finns förslag på klassificeringar som importörer och tillverkare har tagit fram av anmälda och registrerade ämnen i REACH*. Allteftersom kommer klassificeringarna att bli bindande och gälla för hela Europa.

*REACH - Registration, Evaluation, Authorisation and restriction of Chemicals

Bilaga 1 – Exempel på kemikalieförteckning

Företaget AB		Ansvarig: Lotta Larsson							
* Klassificering enligt CLP kallas faroklass och farokategori (exempel Repr. 1B, Acute Tox. 4, Flam. Liq. 3) samt faroangivelse (exempel H310, H341, H420). ** Prio-databasen är ett verktyg för att minska risker för människors hälsa och miljö. Prio-databasen finns på Kemikalieinspektionens webbsida www.kemi.se									
Produkt/råvara		Giftrfri miljö - Prio-databasen**							
Namn	Användningsområde	Leverantör / tillverkare	Arsförbrukning (kg)	Produkts klassificering* enligt CLP	Produkts faroangivelser i ord	Innehåller produkten något utfasningsämne?	Innehåller produkten något prioriterat riskminskningsämne?	Namn på ev utfasningsämne eller prioriterat riskminskningsämne	Finns handlingsplan för utfasning eller riskminskning?
Autorange Car shampoo	bilshampoo	Clemondo	100	Eye Dam. 1 - H318 Skin Sens. 1 - H317	orsakar allvarliga ögonskador kan orsaka allergisk hudreaktion	☐ Ja ☒ Nej	☐ Ja ☒ Nej		
Locitte 574	tättningsmedel	Henkel Norden	1			☐ Ja ☒ Nej	☒ Ja ☐ Nej	1-acetyl-2-fenylhydrazin, maleinsyra, 1,4-naftokinin	arbete pågår
Borsyra	laboratoriekemikalie	Swed-Handling	0.01	Repr. 1B - H360	kan skada fertiliteten eller det födda barnet	☒ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☒ Nej	borsyra	ja, se bilaga 1
Delaval Alkali 1+	diskmedel	Delaval	200	Skin Irrit. 2 - H315, Eye Dam. 1 - H318, Aquatic Chronic 2 - H411	irriterar huden, orsakar allvarliga ögonskador, giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter	☐ Ja ☒ Nej	☒ Ja ☐ Nej	natriumdiklorisocya nuratdihy drat	
						☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej		
						☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej		
						☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej		
						☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej		
						☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej		
						☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej		
						☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej		

Bilaga 2 – Utfasningsämnen

PRIO:s kriterier för utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen -
Kemikalieinspektionen

Egenskap	
Cancerframkallande	Klassificering Cancerogenitet i kategori 1A eller 1B enligt CLP-förordningen (Carc. 1A/1B, H350: Kan orsaka cancer.)
Mutagent	Klassificering Mutagenitet i könsceller i kategori 1A eller 1B enligt CLP-förordningen (Muta. 1A/1B, H340: Kan orsaka genetiska defekter.)
Reproduktionsstörande	Klassificering Reproduktionstoxicitet i kategori 1A eller 1B enligt CLP-förordningen (Repr. 1A/1B, H360: Kan skada fertiliteten eller det ofödda barnet.)
Fluorerade växthusgaser (F-gaser)	Kigalitillägget om fluorkolväten (HFC) i den internationell konventionen, Montrealprotokollet (Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer).
Hormonstörande	Hormonstörande ämnen omfattas av definitionen <i>särskilt farliga i ämnen</i> i Sveriges miljö kvalitetsmål Giftrifri miljö .
Kraftigt allergiframkallande	Klassificering Luftvägssensibilisering i kategori 1 eller hudsensibilisering i kategori 1A enligt CLP-förordningen (Resp. Sens 1, H334: kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning.) (Skin Sens. 1A, H317: Kan orsaka allergisk hudreaktion.)
Ozonnedbrytande	Klassificering Farligt för ozonskiktet i kategori 1 enligt CLP-förordningen (Ozone, H420: Skadar folkhälsan och miljön genom att förstöra ozonet i övre delen av atmosfären.)
PBT /vPvB – Persistenta (svårnedbrytbara), Bioackumulerande, Toxiska (giftiga) / mycket svårnedbrytbara och mycket bioackumulerande	Definition enligt Bilaga XIII, Reach-förordningen (EG) nr 1907/2006
Särskilt farliga metaller (Cd, Hg, Pb)	Metallerna kadmium, kvicksilver och bly omfattas av definitionen <i>särskilt farliga i ämnen</i> i Sveriges miljö kvalitetsmål Giftrifri miljö .
Särskilt persistenta ämnen (PFAS)	Högfluorerade ämnen (PFAS) har jämförbar allvarlighetsgrad med <i>särskilt farliga ämnen</i> på grund av deras extrema persistens och bör av försiktighetsskäl behandlas som <i>särskilt farliga i ämnen</i> enligt Sveriges miljö kvalitetsmål Giftrifri miljö . PRIOs definition av PFAS: ett ämne som i sin molekyl innehåller ett eller flera fragment bestående av en perfluorerad kolkedja som har en kedjelängd med minst två kolatomer R1-(CF2)n-R2 , där n>1 och R1 och R2 är valfria atomer eller grupper enligt definition i KIFS 2018:4 .

Bilaga 3 – Prioriterade riskminskningsämnen

PRIO:s kriterier för utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen -
Kemikalieinspektionen

Egenskap	
Allergiframkallande	Klassificering Hudsensibilisering i kategori 1 eller 1B enligt CLP-förordningen (Skin Sens. 1/1B, H317: Kan orsaka allergisk hudreaktion.)
Cancerframkallande	Klassificering Cancerogenitet i kategori 2 enligt CLP-förordningen (Carc. 2, H351: Misstänks kunna orsaka cancer.)
Miljöfarliga långtidseffekter	Klassificering Farlig för vattenmiljön i kategori kronisk 1 eller 4 enligt CLP-förordningen (Aquatic chronic 1, H410: Mycket giftig för vattenlevande organismer med långtidseffekter. Aquatic chronic 4, H413: Kan ge skadliga långtidseffekter på vattenlevande organismer.)
Mutagent	Klassificering Mutagenitet i könsceller i kategori 2 enligt CLP-förordningen (Muta. 2, H341: Misstänks kunna orsaka genetiska defekter.)
Mycket hög akut giftighet	Klassificering Akut toxicitet i kategori 1 eller 2 enligt CLP-förordningen (Acute Tox. 1 / 2, H300: Dödlig vid förtäring.) (Acute Tox. 1 / 2, H310: Dödlig vid hudkontakt.) (Acute Tox. 1 / 2, H330: Dödlig vid inandning.) Klassificering Specifik organtoxicitet - enstaka exponering i kategori 1 enligt CLP-förordningen (STOT SE 1, H370: Orsakar organskador.)
Potentiella PBT / vPvB – Persistenta (svårnedbrytbara), Bioackumulerande, Toxiska (giftiga) / mycket svårnedbrytbara och mycket bioackumulerande	Screening-kriterierna för en PBT-bedömning enligt Reach, Bilaga XIII är uppfyllda. Se Echa:s vägledningsdokument för riskbedömning, PBT assessment Länk till annan webbplats.
Reproduktionsstörande	Klassificering Reproduktionstoxicitet i kategori 2 eller tilläggskategori för effekter på eller via amning enligt CLP-förordningen (Repr. 2, H361: Misstänks kunna skada fertiliteten eller det ofödda barnet.) (Lact. H362: Kan skada spädbarn som ammas.)
Specifikt organskadande efter upprepad exponering	Klassificering Specifik organtoxicitet - upprepad exponering i kategori 1 enligt CLP-förordningen (STOT RE 1, H372: Orsakar organskador genom lång eller upprepad exponering.)